

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Hovedinstruks for Senter mot marin forurensning

Instruksen er fastsatt av Klima- og miljødepartementet i medhold av §3 i Reglement for økonomistyring i staten og trer i kraft 1. januar 2023.

Tom Rådahl
departementsråd

1 Innledning

Instruksen er fastsatt av Klima- og miljødepartementet ved departementsråd og er gjeldende for Senter mot marin forurensning fra 1.1.2023. Instruksen definerer rammebetingelsene og forutsetningene for økonomi- og virksomhetsstyringen.

Instruksen er skrevet for å oppfylle kravene i økonomiregelverket om departementets overordnede ansvar i forhold til underliggende virksomheter, og angir krav til virksomheten ut over gjeldende økonomiregelverk for staten og tilhørende rundskriv.

Instruksen publiseres på departementets nettsider og sendes Riksrevisjonen.

2 Departementets myndighet og ansvar

Klima- og miljødepartementet har det administrative og budsjettmessige ansvaret for etatsstyringen av Senter mot marin forurensning. Klima- og miljødepartementet fastsetter overordnede mål og krav til Senteret innenfor rammene som Stortinget fastsetter gjennom lov- og budsjettvedtak.

Departementet har ansvar for å følge opp at Senter mot marin forurensning innretter sin virksomhet i tråd med fastsatte mål og prioriteringer.

3 Senter mot marin forsøplings myndighet og ansvar

3.1 Senter mot marin forsøplings formål

Senter mot marin forsøpling er et statlig forvaltningsorgan som har som formål å være et ledende kompetansesenter innen forekomst og opprydding av marin forsøpling og forebygging av forsøpling fra sjøbaserte kilder, både nasjonalt og internasjonalt. Senteret vil også ha oppgaver knyttet til koordinering og finansiering av opprydding. Overordnet mål for virksomheten er et renere hav gjennom redusert marin forsøpling.

3.2 Senter mot marin forsøplings tilknytningsform

Senter mot marin forsøpling er et forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet.

3.3 Senter mot marin forsøplings hovedfunksjoner og oppgaver

Senteret skal ha oversikt over beste tilgjengelige kunnskap og erfaringer innen forekomst og opprydding av marin forsøpling og om forebygging av forsøpling fra sjøbaserte kilder, og formidle slik kunnskap på lett tilgjengelig måte nasjonalt og internasjonalt. Senteret skal ikke selv drive forskning, men kan der det er hensiktsmessig støtte opp om forskning gjennom informasjon og kommunikasjonsfaglige bidrag.

Senteret skal bidra til godt koordinert, kostnadseffektivt og miljøvennlig oppryddingsarbeid med gode HMS-rutiner, i Norge og gjennom internasjonalt samarbeid. Senteret skal lede myndighetenes samarbeidsforum om opprydding og Nasjonalt samhandlingssråd for sentrale aktører innen opprydding. Senteret har også ansvar for de digitale verktøyene Rydde og Rent Hav.

Senteret skal koordinere arbeidet med overvåking av marin forsøpling på OSPAR¹-strender og kan også ha andre oppgaver knyttet til OSPARs arbeid med marin forsøpling.

Senteret kan også få andre oppgaver relatert til marin forsøpling nasjonalt og internasjonalt etter nærmere oppdrag fra departementet. Forventninger fra departementet om konkrete leveranser fra Senteret formidles skriftlig.

3.3.1 Myndighetsutøvelse

Senterets virksomhet skal utøves innenfor gjeldende lover og regelverk, og i samsvar med de krav som fastsettes i styringsdialogen.

3.3.2 Faglig rådgiver og formidler

Senter mot marin forsøpling skal innen sitt virkeområde gi faglige råd, analyser og støtte til Klima- og miljødepartementets arbeid med oppfølging av vedtatt politikk, og utforming av ny

¹ Konvensjonen om beskyttelse av det marine miljø i Nordøst- Atlanteren

politikk og virkemidler, etter nærmere bestilling fra departementet. Dette omfatter å videreutvikle og tilrettelegge kunnskapsgrunnlaget for bruk i virkemiddel- og politikktutviklingen. Senteret skal formidle kunnskap til relevante aktører om opprydding og forebygging av sjøbaserte kilder. Dette skal også omfatte kunnskap om klima- og miljøkonsekvenser av slike tiltak. Senterets oppgaver er knyttet til flere deler av kunnskapssystemet for klima og miljø nasjonalt og internasjonalt. Dette omfatter miljødata, kunnskapssynteser og databaser.

3.3.3 Internasjonalt samarbeid

Senteret skal bistå i arbeid knyttet til kunnskap om miljøtilstand, opprydding, og forebygging fra sjøbaserte kilder, i utvalgte internasjonale fora etter nærmere avklaring med departementet. Senteret skal delta aktivt i det Globale Partnerskapet mot Marin Forsøpling (GPML). Herunder skal relevant informasjon fra Norge og for tiliggende havområder om rapporter, prosesser, konferanser med videre, formidles til GPMLs digitale kunnskapsplattform. Senteret skal også bistå departementet i konkrete aktiviteter overfor GPML og andre fora, herunder møtearrangement med videre etter behov.

3.4 Samarbeid med andre virksomheter og aktører

Senteret skal ha regelmessig kontakt og koordinere sin virksomhet med Miljødirektoratet, statsforvalterembetene og andre relevante myndigheter. Senteret skal bistå Statsforvalteren i koordinering på regionalt nivå. Senteret skal også bidra vesentlig til samarbeid på tvers av sektorer og typer aktører, jf. 3.3. Senteret skal innen sine virkeområder bidra til å belyse innovative løsninger og arbeidsformer som kan øke effektivitet og redusere klima- og miljøkonsekvenser og bidra til et best mulig felles kunnskapsgrunnlag.

3.4.1 Forvaltning av tilskuddsordninger

Marfo har ansvaret for å forvalte tilskuddsordningen for tiltak mot marin forsøpling og ordningen Fishing for Litter, jf. Statsbudsjettet 2023, post 1424.71.

3.4.2 Oppdragsfinansiering

Oppdragsfinansiert aktivitet er prosjekter som Marfo henter støtte til fra eksterne, hvor det foreligger et krav om motytelse fra Marfo når avtale er inngått. All oppdragsfinansiert aktivitet skal være faglig relevant og bidra til å videreutvikle Senterets kompetanse. Marfo er ansvarlig for at bruken av midlene er i samsvar med gjeldende lover og regelverk, herunder lov om offentlig støtte og lov om offentlige anskaffelser. Midlene skal organiseres som prosjekter. Det må utarbeides egne avtaler, periodisert budsjett og regnskap for disse.

3.5 Organisering og ledelse av Senter mot marin forsøpling

Direktøren er virksomhetsleder for Senter mot marin forsøpling. Direktøren har det overordnede ansvaret for at virksomheten er i samsvar med lover, forskrifter, etiske retningslinjer og andre forordninger knyttet til Senter mot marin forsøplings virksomhet. Direktøren har ansvar for at Senter mot marin forsøplings økonomi- og virksomhetsstyring er i samsvar med tildelingsbrevet, denne instruksen og økonomiregelverket.

Direktøren har innenfor sitt område et selvstendig ansvar for at virksomheten har effektive og hensiktsmessige administrative systemer og rutiner som har innebygget tilfredsstillende intern resultat- og økonomikontroll.

Direktøren ansettes av departementet på åremål i en periode på seks år, med mulighet for forlengelse i én periode.

4 Senter mot marin forsøplings interne styring

Senter mot marin forsøpling skal bruke risikostyring som verktøy i sin mål- og resultatstyring, og relatere risikovurderingene til mål- og resultatkravene for virksomhet.

Senter mot marin forsøpling skal identifisere, vurdere, håndtere og følge opp risiko som kan påvirke måloppnåelsen negativt. Risikovurderingene skal foretas opp mot fastsatte mål/prioriteringer. Risikostyring skal skje innenfor et samlet rammeverk for styring og kontroll og inkluderes i virksomhetens planer, gjennomføring og oppfølging.

Risikovurderingene skal relateres til og inngår som en integrert del av styringen. Senter mot marin forsøplings overordnede risikovurderinger skal være et formelt punkt på etatsstyringsmøtene.

4.1 Senter mot marin forsøplings interne ledelsesstruktur

Senteret skal fastsette intern instruks for egne aktiviteter innenfor rammen av Instruksen fra departementet.

4.2 Senter mot marin forsøplings planlegging, gjennomføring og oppfølging

Senter mot marin forsøpling skal planlegge i et langsiktig og strategisk perspektiv for å møte fremtidige utfordringer og oppnå langsiktige mål.

Senteret skal innrette virksomheten slik at den bidrar til best mulig effekt i tråd med nasjonale miljømål og overordnede mål for virksomheten slik de fremgår av tildelingsbrev. Senterets resultatrapportering skal basere seg på analyser og vurderinger av effekter som følge av senterets egen virksomhet og interne prioriteringer opp mot relevante målsettinger.

Senter mot marin forsøpling skal bruke de statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapene.

4.3 Senter mot marin forsøplings internkontroll

Den interne driften i Senteret skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Direktøren har ansvar for at etaten har effektiv intern styring og kontroll.

Senter mot marin forsøplings internkontroll skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av sikkerhet for at senterets når fastsatte mål, har en effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler følges.

4.4 Andre varige føringer

4.4.1 Informasjonssikkerhet

Senter mot marin forsøpling skal følge nasjonale føringer og prinsipper for digital sikkerhet innenfor sitt ansvarsområde og ha et styringssystem for informasjonssikkerhet tilpasset virksomhetens størrelse og egenart.

4.4.2 Egenberedskap

Senteret skal arbeide med egenberedskap i henhold til departementets føringer. Arbeidet skal gjennomføres på en systematisk og dokumenterbar måte, og dimensjoneres etter virksomhetens størrelse og omfang.

4.4.3 Digitalisering og samordning

Senter mot marin forsøpling har et ansvar for å følge nasjonale føringer og prinsipper i regjeringens digitaliseringspolitikk, og miljøsektorens digitaliseringsstrategi skal ligge til grunn for arbeidet med digitalisering.

4.4.4 Anskaffelser

Senter mot marin forsøpling skal benytte de sentrale rammeavtaler inngått av Statens innkjøps-senter og fellesavtaler inngått for miljøforvaltningen der dette er mulig.

Senteret skal ivareta samfunnsansvar i anskaffelsene, ved å redusere skadelig miljøpåvirkning og fremme klimavennlige løsninger, forhindre arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, sikre respekt for grunnleggende menneskerettigheter og like konkurransevilkår for næringslivet.

4.4.5 Miljøledelsessystem

Senter mot marin forsøpling skal ivareta og følge opp et miljøledelsessystem som etterlever kjente standarder for oppfølging og dokumentering av virksomhetens miljøarbeid.

4.4.6 Bærekraftsmålene

Hvordan virksomhetens oppgaver bidrar til å nå aktuelle bærekraftsmål skal synliggjøres i virksomhetenes utadrettede kommunikasjon og i styringsdialogen.

4.4.7 Kontakt med Stortinget mm.

Senteret skal forholde seg til eventuelle henvendelser fra Stortinget og andre departement i tråd med [Regjeringens forhold til Stortinget - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no).

4.4.8 Riksrevisjonen

Senter mot marin forsøpling skal legge forholdene til rette slik Riksrevisjonen finner det hensiktsmessig å foreta de revisjons- og kontrolloppgaver som følger av lov og instruks for Riksrevisjonen. Senteret skal videre prioritere og følge opp merknader og anbefalinger fra Riksrevisjonen og utarbeide oppfølgingsplaner for dette.

5 Styringsdialog og fagdialog

5.1 Styringsdokumenter

Etatsstyringen av Senter mot marin forsøpling utøves i en skriftlig dialog mellom Klima- og miljødepartementet og Senteret gjennom:

- Tildelingsbrev (inkludert eventuelle supplerende tildelingsbrev)
- Instruksen (dette dokumentet)
- Årsrapport, foreløpig årsrapport pr. 31.8. og avviksrapport pr. 30.4. fra Senter mot marin forsøpling
- Referater fra etatsstyringsmøter og særmøter.

5.2 Styringsmøter

Departementet og Senter mot marin forsøpling skal avholde minst to etatsstyringsmøter årlig. Departementet formidler dagsorden i forkant av hvert møte. Dagsorden skal ta utgangspunkt i måloppnåelse, eventuelle avvik fra fastsatte styringskrav, risikovurderinger og strategisk viktige utviklingsspørsmål som påvirker etaten.

Nye styringssignaler fra departementet til Senter mot marin forsøpling skal dokumenteres skriftlig i referatet.

5.3 Fagmøter

Utover den ordinære styringen kan det ved behov holdes fagmøter mellom departementet og Senter mot marin forsøpling. Disse møtene er ikke styringsmøter. Dersom det avdekkes behov for styringssignaler i møtene, skal disse gis skriftlig i etterkant av møtet.

5.4 Annen dialog, involvering og informasjonsutveksling

Departementet kan ha behov for å gi bestillinger til Senteret i supplerende tildelingsbrev i løpet av året. Dersom det er behov for nedprioritering av andre oppgaver som følger av en ny bestilling, skal dette avklares med departementet.